

Ponedeljek

Posamezna številka 30 par.

Neodvisno glasilo
javnega mnenja

Izhaja vsak ponedeljek

Izdaja in urejuje: MILAN PLUT, Cesta na Rožnik št. 5.

NAROČNINA: letoletno 12 din., polletno 6 din., četrtletno 3 din.

21. št.

V Ljubljani, dne 29. avgusta 1921.

Leto I.

Najnovejša poročila.

Proslava 70letnice dr. Jvana Tavčarja na Visokem.

Ljubljana, 29. avgusta. Na Visokem se je danes vršila intimna proslava sedemdesetletnice dr. Jvana Tavčarja. Na prijazno posestvo slavljence so popoldne prihiteli mnogi slavljenci, najvišji predstavitelji države v pokrajini in številne deputacije političnih in kulturnih organizacij, predstavitelji umetniškega sveta. Na beli poljanski cesti so ves popoldan drčali avtomobili in drdrali vozovi z gosti iz Ljubljane, Kranja, Škofje Loke in drugod. Gratulante je sprejemal zvečer z gospo soprogo pod košatim drevjem za gradičem. Čestitka je sledila čestitki, bilo je izrečenih mnogo lepih in pristrčnih besed in jubilar je mogel videti, koliko spoštovanje in ljubezen ga obdaja. Poleg njega je bila njegova zvesta družica v življenju visoka gospa Franja opetovano predmet pristrčnih ovacij. Svečano razpoloženje je povečeval odlični kvartet prof. Kozine s prekrasnim petjem. Med gosti smo opazili podnamestnika dr. Baltiča, divizionarja generala Dokiča, generala Maistra, češkoslovaškega generalnega konzula dr.

Beneša. Za načelstvo JDS je jubilarju čestitala deputacija načelstva, v katero imenu je podpredsednik dr. Ravnihar proslavil v lepih besedah zasluge Nestorja stranke, čestitke Demokratskega kluba je sporočil posl. dr. Zervaj, v imenu demokratskega tiska je pozdravil jubilarja minister dr. Kramer, kot predstavitelj Tiskovne zadruge je izročil prof. Breznik dr. J. Tavčarju krasno vezano prvo knjigo novega izdaja njegovih zbranih spisov, za Ljubljanskega Sokola je govoril načelnik dr. Murnik, za odvetniško zbornico dr. Majaron, za slovenske lovce dr. Lovrenčič. Deputacija se je vrstila za deputacijo. Pristrčen prizor je bil, ko so odposlanice ženskih organizacij čestitali jubilarju in so mu nežna dekletka izročila cvetlice. Prihiteli so tudi mnogi pisatelji, med njimi Oton Zupančič, dr. Prijatelj, Levstik in drugi. Pri slovesu je spregovoril krasen govor dr. Triller in generalni konzul Beneš je v imenu češkega naroda proslavljal jubilarjevo slovansko srce. Bil je krasen dan.

Otvoritev novinarskega kongresa v Splitu.

Split, 27. avgusta. Danes ob pol 12. so dospeli novinarji v Split, kjer so jih sprejeli člani pripravljalnega odbora in drugo občinstvo. Kongres je bil ob pol 16. svečano odprt. Krasni foyer narodnega gledališča v Splitu je bil do zadnjega prostora zaseden. Prisotni so bili zastopniki vseh oblastev in mnogobrojno občinstvo. Urednik Kisič je pozdravil časnikarje v imenu pripravljalnega odbora, in sicer najprvo Čehoslovake. Za njim je govoril predsednik Novinarskega Udruženja Dušan Nikolajević, ki je predlagal, da se odpošlje Nj. Vel. kralju Aleksandru vdanostna brzojavka. Ta predlog je bil soglasno in z velikim navdušenjem sprejet. Nato je predlagal, da se prisotni starejšina našega časnikarstva g. Juraj Biankini izvoli za častnega predsednika kongresa. Potem je govoril v imenu pokrajinske uprave dr. Katali-

nič in v imenu občine profesor Barač, ki sta pozdravila navzočne. Nato je govoril predsednik sindikata češkoslovaških novinarjev dr. Paček najprvo češki o blagopokojnem kralju Petru, potem pa je razvijal v našem jeziku velik načrt, kako naj bi se konvencija med češkoslovaško republiko in našim kraljestvom izpolnila s časnikarsko konvencijo. Potem je govoril g. Biankini jako vzneseno o celokupnem slovanstvu in izrazil željo, da bi bili na prihodnjem kongresu v Splitu zastopani vsi slovanski narodi. Posebno temeljito se je bavil z ruskimi vprašanji in izrazil željo po regeneraciji te bedne slovanske države. — Odgovoril mu je ruski novinar Trilenko. — Za njim je v imenu Slovakov govoril g. Pavlov. S tem je bila dokončana slavnostna otvoritev kongresa.

Oboroženi odpor Madžarov proti izpraznitvi Zapadne Ogrske.

PRI SPOPADIH VEČ MRTVIH IN RANJENIH.

Dunaj, 28. avgusta. Jutri bi se imela izvršiti končna izpraznitev Zapadne Ogrske, ki po mirovni pogodbi pripada Avstriji. Po gibanju sodeč, ki se tem bolj širi, čim bolj se približuje čas končne izpraznitve, nameravajo Madžari z oboroženo silo preprečiti predajo tega dela Madžarske Avstriji. Do sedaj je zamogla avstrijska žandarmerija zasesti le malo točk. V Subotiču pa je nadporočnik Hayas, beli gardist, organiziral večje oborožene bande, ki patrolirajo okoli in ki so tudi zasedle kolodvor v Subotiču kjer vrše strogo kontrolo in ne puste nikogar pasirati. Po vsem je videti, da se tam pripravljajo resne stvari. V Agendorfu so tamošnjo četo žandarjev napadli oboroženi beli gardisti. Prišlo je do ljutega spopada med katerim je padlo več strelcev z ene in druge strani.

Dunaj, 28. avgusta. Iz Gradca poročajo: Po dosedanjih poročilih je prišlo pri vkorakanju avstrijske žandarmerije v severno Madžarsko pri Friedbergu in Hartbergu do oboroženega odpora. Vsled tega so se oddelki avstrijske žandarmerije po nalogu antantnih oficirjev umaknili do deželne meje nazaj. Kakih 600 korakov pred krajem Pinkafeld je pričakovala avstrijske žan-

darje 120 mož broječa vojaška četa z jelkenimi čeladami na glavi in ročnimi granatami ter jih, ko so prikorakali mimo, takoj napadla. Poveljnik žandarmerijskega oddelka je bil ranjen, na strani Madžarov pa sta bila dva mrtva in sedem ranjenih. Vsi griči okoli Pinkafelda so zasedeni od Madžarov. Ker so to avstrijski žandarji opazili, so šli skrajno previdno naprej. Ko so prišli blizu, je padla med nje ročna granata, kar je pomenilo znamenje za otvoritev splošnega ognja od strani Madžarov, ki so streljali s štirimi strojnimi puškami in 80 puškami. Poveljnik žandarjev je bil težko ranjen v vrat, eden njegovih spremljevalcev v pljuča. Ustreljen je bil pri tem tudi en kmet, en otrok pa ranjen.

Wiener Neustadt, 28. avgusta. Kakor določa sklep antante, bi imeli danes avstrijski žandarmerijski oddelki prevzeti oni del Zapadne Ogrske, ki pripada Avstriji po mirovni pogodbi. Dosedaj pa je pri vršitvi te določbe mirovne pogodbe prišlo že do več spopadov. Pri Pinkafeldu je prišlo do ljutega boja med katerim je bilo na obeh straneh večje število mrtvih in ranjenih.

Moskva v plamenu?

Nauen, 28. avgusta. Poročevalec lista «Chicago Tribune» javlja iz Moskve, da je Moskva že tri dni v plamenih. Isto vest je prejel tudi g. Hoover od

članov ameriške pomožne misije. Berlinsko zastopništvo sovjetske Rusije še ni prejelo potrdilo te vesti.

ODLIČNI GOSTJE POSETIJO LJUBLJANSKI SEJEM.

Beograd, 28. avgusta. Ljubljanski sejem bo otvoril minister trgovine dr. Mehmed Spaho osebno. Otvoritve se udeležijo tudi vojni minister Žečević, minister agrarne reforme Krsta Miletić in minister za socialno politiko dr. Vekoslav Kukovec. Razen tega pošljejo vsa ministristva, ki imajo neposredno ali posredno posla z industrijo, svoje delegate v Ljubljano.

ZAKONODAJNI ODBOR.

Beograd, 28. avgusta. Predsednik V. sekcije Zakonodajnega odbora (železnice, pošte, agrarne reforme, poljedel-

stva) je sklical sejo tega odseka za dne 6. septembra 1921 ob 16. uri.

RANA ERZBERGERJEVEGA TOVARIŠA RESNA.

Berlin, 28. avgusta. Zdravstveno stanje poslanca Zietza, ki je bil ranjen od napadalec isti čas, ko je bil poslanec Erzberger umorjen, je zelo resno. Rana se je izkazala za zelo težko, ker je projektil prodrl pljuča.

LJENIN SE POSVETUJE Z BIVŠIMI MINISTRI KERJENSKEGA.

Varšava, 28. avgusta. Ljening je pozval k sebi nekaj bivših ministrov vlade Kerjenskoga, da se z njimi posvetuje o položaju.

Avtonomistijade.

Prepeluhovo glasilo, okoli katerega se zbirajo ljudje, ki so izgubili politični kompas, napoveduje — verske boje v Jugoslaviji!

Verski boji v dvajsetem stoletju, v veku verske tolerance! Tega niti najbolj zagrizeni klerikalci še niso napovedovali, ker tudi oni priznavajo — vsaj na zunan — da različnost v verah sama po sebi ni nobena ovira za skupno življenje Jugoslovancev! Do napovedi verskih bojev se je mogla povzpeti samo ona fanatična separatistična družbica politično popolnoma dezorijentiranih ljudi okoli «Avtonomista».

Dva politična bloka se bosta ustvarila v naši državi po «Avtonomistu»: katoliški in pravoslavni, t. j. slovensko-hrvatski in srbski. V katoliškem bloku bo pri Slovencih in Hrvatih «vse kar leze ino gre» in ni hudič, da ne bi tako močan blok zmagal in dosegel razdelitev države po okusu klerikalcev in njihovih podreptnikov!

Kakor se vidi, je postal «Avtonomist» glasilo najradikalnejše struje v klerikalni stranki, ampak on se nahaja v temeljiti zmoti. Verski boji so danes nemogoči, ker toliko politične zrelosti je vendar v narodu, da bo odločno odklonil povratek v srednji vek in se bo politično orijentiral čisto drugače, kakor mu insinuirajo «Avtonomisti».

Tudi učeno razlaganje, o dveh kulturah v naši državi, je tako plitko, da je mogel priti z njim na dan samo človek, ki pozna Jugoslavijo toliko, kot kako Mezopotamijo. Po njemu črpajo kulturo iz zapadnih evropskih virov samo katoličani, pravoslavni so pa ti viri popolnoma nedostopni, oni črpajo vso kulturo — tam nekje na vzhodu!

Kako neumno! Kje pa je ta vzhodna kultura? V stari Heladi, ki je ni več in so v kulturnem oziru tudi njeni potomci navezani na vire zapadno-evropske kulture? In Solun! Kdo išče v Solunu kake kulturne vire? Pravoslavni Srbi v tem židovskem obmorskem mestu pač trgujejo, ampak kulture ne iščejo tam. Stari Bizanc, ki je razvil svojo posebno kulturo, je že

zdavnaj v — zgodovini in pri njegovem nasledniku Carigradu nihče ne bo iskal — kulture, kakor tudi ne v albanskem hribovju.

Govoriti o razlikah med zapadno in vzhodno kulturo med Jugoslovani je čisto navadno in prav neumno fraziranje, ki se ga poslužujejo samo oni fanatični separatisti, ki hočejo na vsak način najti zid, kateri tako loči posamezne dele jugoslovanskega naroda, da se oni morajo vsak za sebe in ločeno razvijati.

Da so živeli posamezni deli našega naroda skozi stoletja pod različnimi vplivi, o tem ni nobenega dvoma. Tudi je resnica, da so nekateri deli živeli pod vplivom zapada, drugi pa pod vplivom vzhoda. Ampak vera ni ma s tem nič skupnega. V Sremu so popolnoma pomešani katoličani in pravoslavni, ampak eni in drugi so živeli v enakih prilikah in zato med njimi tudi nobene kulturne razlike ni. Enako je s katoličani in pravoslavni v Bosni-Hercegovini, ki se med seboj popolnoma nič ne razlikujejo, pač pa je močna razlika med pravoslavni Bosanci in ravnotako pravoslavni Šumadinci, ki živijo že celo stoletje v kulturnih razmerah, Bosanci pa komaj par desetletij, v kolikor se je pod avstrijsko upravo sploh kaj storilo na širjenju kulture.

Odkod prihaja kultura v Beograd, Skoplje, Sarajevo? Morda iz Aten, Soluna, ali Carigrada? Ne, temveč iz ravno onih evropskih kulturnih centrov kot v Maribor, Ljubljano in Zagreb. To bi moralo biti danes znano vsakemu, ki piše v časopise, samo pri «Avtonomistu» tega ne vedo, ali pa nočejo vedeti, ker hočejo imeti argument za svoje separatistično stališče.

Šepavi, s stotimi odstotki invalidni argumenti, same prazne fraze, ki dokazujejo samo to, da so njihovi avtorji v prvi vrsti hudobni, zlobni in nad vse domišljavi ljudje.

Razlike med posameznimi deli našega naroda so velike, ali to ni posledica različnih ver, temveč samo in edino v tem, da živimo Slovenci n. pr. že cela stoletja v kulturnih razmerah, Macedonci so se pa komaj

pred par leti osvobodili turškega gospodstva, ki je bila popolna negacija vsake kulture. Razlike bodo odpadle in se izravnale same po sebi, potom kulturnega dela, ne pa s Prepeluhovimi — verskimi boji!

Problem srednje Evrope.

Nikdar nismo bili prijatelji donavske federacije, ki so jo s tako vnmemo forsirali posebno Francozi. Vemo dobro, da bi taka federacija izročila našo državo na milost in nemilost nemško-avstrijskemu kapitalu, ki bi nas izkoriščal tako, kakor nas je izkoriščal pred vojno. Ta kapital bi bil največja ovira razvoja naše lastne industrije, mi bi bili čisto navaden «Abatzgebiet» za nemško-avstrijsko industrijo in ozemlje, na katerem bi ta industrija dobijala potrebne sirovine.

Ko smo že samostojna država, potem mora biti ta samostojnost resnična in popolna. Madžarska je bila pred vojno politično tudi več ali manj samostojna, gospodarsko je pa bila čisto navadna avstrijska kolonija. Na ta nivo naša država ne sme pasti in zato pri nas nihče niti misliti ne sme na ustvaritev kake donavske federacije, ki bi ji bilo središče — na Dunaju.

S tem pa nikakor ne mislimo, da se moramo ograditi proti sosedom s kitajskim zidom in živeti v svojih mejah ločeni od vsega sveta in smo mnenja, da bi bila nekaka gospodarsko-politična kooperacija držav srednje Evrope ne samo mogoča, temveč tudi potrebna. Z Dunaja prihajajo poročila, da se na taki kooperaciji dela, in sicer bi se ona izvršila na ta način, da bi pristopila k mali antanti tudi Avstrija. Na vsotariviti take kooperacije dela največ češkoslovaška diplomacija, ki ji je veliko stalo do tega, da Avstrija postane resnično samostojna država in da se ne združi z Nemčijo.

Združitev Avstrije z Nemčijo ne bi bila niti v interesu naše države, samostojna Avstrija nas že s tem, da obstoja, močno razbremenuje na drugih mejah in ako se da ta samostojnost vzdržati brez donavske federacije, s pomočjo navadne politično-gospodarske kooperacije medsebojno popolnoma neodvisnih držav, ne bo nobeden razumen človek nasprotoval temu, da se tudi Avstrija pridruži mali antanti, ki se razširi lahko še na Grčijo in Poljsko.

Ampak eno moramo povdariti tudi pri tej priliki: Koroško vprašanje se mora rešiti predno pripustimo v malo antanto tudi Avstrijo. To je sporno vprašanje med našim in nemškim narodom in dokler ono ni rešeno na podlagi poštenega sporazuma, ne more biti niti govora o kakem pristranejšem razmerju med našo državo in Avstrijo. Kakor hitro bi pa to vprašanje bilo rešeno s sporazumom, mislimo, da ne bi stale nobene ovire več na poti zblizanja med našo državo in Avstrijo in sprejetju Avstrije v malo antanto.

Ampak kakor smo že rekli: sporazumna rešitev koroškega vprašanja mora biti predpogoj, *conditio sine qua non*.

TAM PREKO JE BEDA, TAM PREKO TREBA POMOČI! — ALI STE ŽE ČLAN «JUGOSLOVENSKE MATICE»?

Nadrahov Cene.

Gespudi odborenki od iblanskega ta velkega sejma sa me naprosil, de nej b' opozoru slaven občinstu na nekere prov pusebne zanimivast, ke se boja vidle na sejmu. O, prov rad, za kva pa ne! Sej se boja tam res teku čudne stvari vidle, dev marsker mislu, de je u raj al pa u nebeseh.

Ke sem se šov jest ogledat ta smn, je mal mankal, de nism že prec pr uhod ukul padu, teku sm se ustrašu. Za počt, vam pravem, ledje boži. Prec pr ta perumu pavilon sm vidu en kp mladeh fantu, ke sa se usi za trebeh držal in se teku zvijal, de sa se m' u srce zasmilel. Aha, tlela sma gutov u ta grizastmu oddelk, ke jeh teku pu čevah šravfa. Čem del s' od nega, bol bo zate. Cene, sm s' mislu in ja tov lavšrit pubrisat. Sam čudn sm je zdel, zatu k' sa se usi, ke jeh je zvijal u trebuh, teku reglal in smejal, kokr de b' ta velk los zadel.

Stopu sm kurajžen pred pavilon. Na nem je bla velikanska tabla z napisam:

Katoliška hinavščina.

Umril je kralj, naš osvoboditelj, o katerem bo tudi zgodovina pisala samo dobro in njegova smrt je pomenila za ves narod veliko in iskreno žalost, za ves tuji svet pa velik, zelo pomemben dogodek, ker kralj Peter ni bil navaden kralj, on je bil od ljudstva izvoljen vladar, ki je vedno tudi vladal po volji ljudstva.

Umril je pravi ljudski kralj, ki je iz ljudstva izšel, boril se za njegovo svobodo in z njim trpel, z njim prestal vse nadčloveške muke pri umikanju skozi albanške gore.

Tudi tuji, da celo naši nekdanji zunanji sovražniki so govorili in pisali z največjim spoštovanjem o našem pokojnem kralju, samo zakotni dunajski listi so vrgli blato nanj, in del naše katoliške duhovščine je sprejel glas o njegovi smrti — s sovraštvom v svojih črnih dušah.

«Slovenec» je pisal lepo in dostojno, ker njega čitajo tudi v Beogradu in tam hočejo veljati klerikalci za lojalne državljane. «Domoljuba» pa čitajo samo klerikalni kmetje in ti ne smejo zvedeti nič dobrega, nič lepega o pokojnem kralju in zato je «Domoljub» samo kratko omenil kraljevo smrt in pogreb, kakor bi umrl — kak siamski kralj in ne naš veliki osvoboditelj! O vsakem orlu, ki umre v kakem zakotnem gorskem kraju, bi napisal «Domoljub» več, kot je napisal o našem kralju-osvoboditelju.

Novi kralj Aleksander je izdal manifest narodu, tudi «Domoljubovim» čitateljem. Ampak za «Domoljuba» je to — «luft», za njega je važnejše kaj sporoča Evropi kak Ljenu ali Trockij, manifest našega kralja pa omenja tako, kakor omenja potopitev kake ladje na oceanu. Žužimberški dekan Gnidovec ni hotel razobesiti na cerkvi žalne zastave povodom kraljeve smrti vse dotlej, dokler ga ni ljudstvo prisililo k temu. V celjski župnijski cerkvi je neki zbesneli derviš v obleki katoliškega duhovnika govoril, da kralj «ni bil naše vere» in enako lumparijo je zakrivil neki fanatični pater.

V Mariborski okolici katoliški duhovniki niso hoteli odslužiti pogrebnih obredov za pokojnim kraljem in so se izgovarjali, da imajo v Mariboru — duhovne vaje, v resnici so pa odšli v Maribor, ker se vendar niso upali svojega katoliškega strupa javno metati iz «posvečenih» ust.

Ali hoče katoliška duhovščina res pokazati, da nikdar ne bo pozabila habsburških krvnikov in da hoče še druge vzgajati v tem duhu? Ali je to protidržavno, izdajalsko postopanje teh duhovnikov v duhu vere, ki jo zastopajo? Ali ne pravi vera, da je vsaka oblast od boga?

Te katoliške hinavščine bodo kmalu vsi sili. Ako cerkev kot taka misli, da mora biti sovražna naši narodni državi, bodo morali pač vsi zavedni ljudje tudi nastopiti proti cerkvi kot taki, ker ne bodo dovolili, da bi rimski hlapeci rušili ono, česar niso zidali. Ako pa katoliška cerkev kot taka ni sovražna naši državi, potem pričakujemo od cerkvenih oblast, da primerno nastopijo proti onim svojim podrejenim duhovnikom, ki ob vsaki dani priliki kažejo javno in ostantativno svoje strupeno sovraštvo do naše narodne države.

«Fabrika za izdelvanje najnuvejseh in najbl izvirneh vesti iz useh delu sveta. Lastnik Pesek in kompanija». Usaka minuta je pršla kakšna nova vest, ke sa ja pol Pesku trubentači med trubentanjem ven obesel, de boja ledje, ke prideja na smn, ja točen in zanesliv formiran. Takat, ke sm jest pršu pred pavilonska tabla, sa ravn ven obešal Peskuva «Jugoslavija», pusebna izdaja, s sledeča senzacja: «Hrvaška ulada je razpestila poverjeništu za notrajne posle in pa zagrebšk ubčinsk svet». Usi sa se kokr u kor zareglal in enj od smeha kr na tla počepal kokr jesenske muhe. Men ni blo nč bol. Ke sm se mal opomogu, sm stopu h gespudu šef od pavilona in ga uprašu: «Gespud, a ste vi že kdaj slišal, de b' oče sojga otroka požeru? Scer je res, de kukeca leže jajca u tuja gnejzda, ampak ta j' pa že mal predebela. Kvečem b' se dala ponucat za kašen abfirmiti!»

Gespud Pesek me je pugledu kokr kašen zaboden vov in se zaderu nad man: «Pepepepe... pena preč, sesesesese... sej se nč ne razumeš! Tu je ta najbl frišna

Hinavščine je že dosti. «Slovenec» ne more s svojo korektno pisavo prikriti in opravičiti onih fanatičnih dervišev, ki pod duhovniško suktnjo demonstrirajo svoja habsburško-lotarinška in protijugoslovska čutila pri vsaki dani in nedani priliki.

Peskova zadeva.

Celokupna vlada, sestavljena iz radikalcev, demokratov, muslimanov in samostojnih kmetov, je odobrila sklep ministra notranjih zadev, da se g. Peska ne potrdi za ljubljanskega župana, ker so mu dokazana dejanja, ki ga za to mesto absolutno diskreditirajo.

Za vso pošteno in dostojno javnost bi morala biti ta neprijetna zadeva, ki ljubljani ne dela časti, končana, likvidirana enkrat za vselej, na njo bi se mogo misliti samo kot na silno neprijetno epizodo, ki jo je zakrivila častihlepnost človeka, ki je mislil, da je lahko ljubljanski župan — navzlic defektu, ki ga teži.

Tako bi se zgodilo povsod, samo pri nas se zadeva dalje vlačil in razpravlja v javnosti, ker ima ta mož z defektom v svojih rokah dnevnik, ki služi njegovi častihlepnosti in ljudi, ki jim je vseeno, kak je njihov voditelj, da se jim le dobro godi ob njegovi strani. Zato se častihlepnost mož ne ukloni in klika, ki se zbira okolu «Jugoslavije», ga podpira.

Laž in izsiljevanje je edino orožje, s katerim ta klika še operira. Stotisoč kron je ponujal «neki Tr.» «nekemu V.», da bi pričel proti Pesku. Teh 100.000 kron je ta «neki Tr.», seveda, ponujal v imenu dr. Žerjava, ta «neki V.» je pa v Zagrebu, kakor bi bilo potrebno iskati priče po Zagrebu, ko jih je toliko — v ptujskem okraju in kakor bi «Jugoslavija» zamolčala prava imena udeležencev, ko bi stvar bila resnična!

V Ptujju je aranžiral celo zadevo proti Pesku g. Ribnikar, ki se je nalašč zato tam peljal, v resnici pa letos sploh še v Ptujju ni bil!

In tako laže «Jugoslavija» iz dneva v dan, češ, nekaj bodo ljudje vendar verjeli. Po vrhu pa vodi najostudnejšo revolversko, izsiljevalno politiko proti državi. Ali ni njen članek od pretekega četrta «Naprej ali nazaj?» revolversko izsiljevanje najordinarnejše vrste. V tem članku omenja «Jugoslavija» razmere, ki so vladale v Franciji pred revolucijo, ko so nedolžni ljudje trohneli nezasišani v ječah in tam umirali, ali pa bili usmrčeni brez sodbe. Te razmere so vodile naravnost v revolucijo in klika okoli «Jugoslavije» ima drzno čelo, primerjati naše razmere opisanim razmeram v Franciji pred revolucijo, kakor bi hotela zažugati državi: pazi se!

Tako torej! Zato ker vlada noče potrditi za ljubljanskega župana človeka z defekti, ki ga za to mesto absolutno diskvalificirajo, žuga klika, ki se zbira okolu tega človeka — z revolucijo!

To je drznost in nesramnost, ki ji ni primera! Ali more dostojen človek še vzeti ta Peskov revolver v roke brez gnjušenja, ali ni nobenih sredstev proti takemu zločinskemu revolverstvu nasproti državi?

Vemo dobro, da je pokvarjenosti pri nas veliko več kot preveč. V politikij posebej. In nikjer na svetu menda ne bi bil

mogoč slučaj, da bi sledili ljudje v politiki človeku s takimi lastnostmi, kot jih ima šef «Jugoslavije». To je mogoče res samo in edino pri nas in to je pri celi Peskovi aferi najžalostnejše, to ljubljano najbolj ponižuje!

Konec Peskovega slepomišenja.

Pred celim svetom blamirani nepotrjeni župan Anton Pesek si je menda najel posebnega advokata, da pere v njegovem rodbinskem listu «Jugoslaviji» zamorca. «Jugoslavija» je namreč zadnji čas posvečena največ osebi gosпода Peska ter njegovi umazani aferi, katero hoče za vsako ceno spraviti s sveta z zagovori, ki se odlikujejo po izvanredni predrznosti, tajiti resnico, zavijati jo ter spravljati ljudi v zmotu.

Anton Pesek ni potrjen za ljubljanskega župana, ker je po uradnih izjavah homoseksualen. Soglasno je ministrski svet odobril Peskovo nepotrditve, radi tega defekta. Pesek uporablja vsa mogoča sredstva, da bi preslepil javnost in vzbudil v njej mnenje, da je nedolžen kot belo jagnje. Tako bi Pesek delal in postopal tudi, če bi sedel v zaporu obsojen od sodišča. Njegov list bi psoval potem sodnike, da so pristranski in kupljeni od demokratov. Za navadne državljane je n. pr. verizništvo in vojno oderušstvo zločin.

Pesek si je z verizenjem in navijanjem cen pridobil, kakor sam trdi — 20 milijonsko premoženje. Drugi vojni dobičkarji so tihi in mirni. Anton Pesek igra kot eden največjih vojnih dobičkarjev vlogo socialista in bi rad prevzel celo vodstvo naroda. Pesek trdi, da je naroden, pa podpira v Ptujju volitev nemškutarja za župana. Pesek zatrjuje, da je neodvisen in napreden, stoji pa v službi klerikalcev in se je zvezal s komunisti. Ako bi imel vsak tat in vsak razbojnik svoje glasilo, bi ne bilo na svetu ne tatov in ne razbojnikov. Vsak zločin bi se v časopisju zatajil, zavel, zločinci pa slavili. Slovenska javnost sedaj lahko vidi, kam pade morala in poštenje, ako dobi žurnalistiko v privatno last poedina nemoralna oseba, kateri je vse le lastni osebni interes, javni blagor pa le sredstvo za izkoriščanje v zasebne namene dotične osebe.

Pesek je vedel, da ima maslo na glavi. Mesto da bi ostal lepo v senci, je silil na sonce. Ko mu leze maslo čez obraz, bi ga rad zadržal še z bolj nemoralnimi sredstvi.

Z odlokom ministrskega sveta je za vsakega pametnega človeka stvar zadostno pojasnjena. Le Pesek more trditi, da se bi pokrajinski namestnik Ivan Hribar, minister Pribičević in cel ministrski svet mogel in hotel na ljubo «Jutrovcem» ali komurkoli biti krivičen. Da ima gospod Pesek nekaj najožjih prijateljev, ki ga za vsako ceno podpirajo in drže, je razumljivo, nerazumljivo pa je, da se pusti od kakega Peska slepiti kar cela stranka. Za nas je zadeva razčiščena, za vsakega, kdor vidi, je jasno, da Pesek ne more več slepomišiti. Stvar moralne kakovosti je, kdo se bo v bodoče še s Peskom družil.

roba in kokr sma ja dubil, teku ja tud prodamal»

«Ze mugoče, sm mu jo zabrusu nazaj. Ampak pr nas sa tak pulicisk predpis, de more najpred usak trgoce soja roba dobr pregledat, če ni slaba in ja šeli pol ponujat občinstu. Scer vas pa opozarjam na Prešernuva pšica: Le čevle sodi naj kopitar!»

Hotu sm se še neki štrajtat ž nem, ke se cela družba, kokr de b' ja piču kašn gad, zapudi k enmu drugmu pavilon. Jest pa za nem.

«Fabrika za štofelce in pikflajštre.» Saperlot, kva pa j' tu? Za kva pa j' nam Iblančanam treba kar pusebna fabrika za štoflce in pikflajštre? Sej ma že teku usaka flaša soj štofele, za glaže pa vender za enkat štofelcu še ne nucama. Pikflajštru maja pa že tolk po potekah, de ne veja kam ž nem. Nuben ne verjame, kakšn ferbe me j' prjev. Ves navdušen, de naša dustrija teku napreduje, de ma s štofleci lohka založel cev svet, sm šov h gespudu ravnatelnu od sejma, de b' se mal bl natančn formiru, kdu j' teku pudjetn mužakar. Na soj velikansk začudej-

ne m' je pa ta puvedu, de sa ta fabrika pustavl sam na pulciska zahteva, de boja tuji vidl, de je pr nas u usakm ozir poskrblen tud za osebna varnost.

Čist prepričan sm biv, de mam upravit s čluvekam, k je gutov iz norenhavza ušov, pa sm se le motu. Kdu b' se kej taega mislu. Ja, ja, prijatle, puhujšajne je pršlu u dulina šenflorjanska. In še kašen! Pumiselte, kva sm zvedu na pulici!

U Iblana de sa se prtepl člani «Kadra 129», al pa, kokr b' Iblančani rekl bl pu domač: Šnajdermajster, carukmarširt! Po usem svet se že bojujeja za tu, de b' odpravil sedajna ženska moda in ublekel ženske u ene poštene ubleke, člani «Kadra 129» pa b' rad še za moške upelal pudobna moda, sam s ta razlika, de b' bla ta moda razvita do popolnost. Ne, tu pa že ne!

Ne de b' mi kdu puvedu kej več, sm razumu vse, kokr je treba.

Sov sm u fabrika za štofelce, kupu en štofle in še par pikflajštru in jo pobrisu, kr sej dal, prot dom. Kdor pojde na iblansk smn, mu svetujm, nej s kup pr uhod in pr izhod par štofleu.

K popravku g. Deržiča.

Na drugem mestu pričujemo popravku, ki nam ga je poslal g. Ivan Deržič z ozirom na našo telefonsko vest v pretekli številki o njegovi intervenciji pri ministru notranjih zadev.

Ta popravek bi prav lahko izostal, ker bi mi omenili dementi g. Deržiča v torkovi «Jugoslaviji». Najbrže je bil naš beograjski dopisnik napačno poučen, ali se je pa pomota zgodila pri telefoničnem transmisiranju, kar ni nemogoče in izključeno.

Izmišljena pa stvar ni bila, saj izjavlja minister notranjih zadev sam, da bi g. Deržič lahko dobil vpogled, ako bi vložil pismo prošnje in mu je obenem povedal, česa se Peska dolži, ni mu pa nič govoril o tem, da je to «stvar slovenačkih demokratov», kakor je to trdil g. Deržič v «Jugoslaviji».

Sicer je pa vse to brez vsake posebne važnosti, ker gre samo za to, ali je g. Pesek kriv ali ne. Ministrski svet je mnenja, da je krivda g. Peska dokazana in znano je tudi, v čem leži ta krivda. V tem se torej mi nismo motili, povemo pa odkrito, da bi nas zelo veselilo, ako bi se motili, ker v tem slučaju nihče ne bi imel pravice zasmehovati Ljubljano. Danes je ta pravica očitna in madež bo treba oprati.

Stvar g. Deržiča pa je, ali hoče bolj verjeti g. Pesku kot taki korporaciji, kakršna je ministrski svet.

V znamenju plike.

V vlaku št. 47, ki prihaja v Ljubljano ob 21.40, se je dne 15. t. m. dogodil sledeči slučaj, ki nam osvetljujeoliko ljudi, od katerih bi smeli pač malo več pričakovati, kakor od nas navadnih zemljanov.

V kupe I. razreda sede v Zidanem mostu slok, elegantno oblečen gospod, z izrazito šiljastim nosom, na sedež v kotu, ki je bil od nekega potnika že zaseden, ker je visela na istem mestu njegova suknja, in je bila nad sedežem v prtljajni mreži tudi njegova prtljaga.

Kmalu po odhodu vlaka iz Zidanega mosta pride dotični potnik, ki je najbrže v Zidanem mostu zaradi večerje izstopil, v kupe in prosí, ko vidi, da je njegovo mesto zasedeno, omenjenega elegantnega gospoda, naj bo tako prijazen in se presede na drugo mesto, ker je ta sedež od njega že prej zaseden, kar pričajo na istem nahajajoče se njegove stvari. Naprošenemu gospodu ni bilo treba ničesar drugega napraviti, kakor presesti se za en sedež, ker sta na dotični strani sedela samo dva potnika. Tej uljudni in v najdostojnejši obliki izraženi prošnji odgovori nagovorjeni, naj se prosilec sam vsede na drugo prazno mesto, češ, saj prostori niso numerirani. Na ponovno prošnjo dobi vstopivši potnik ravno tak odgovor, le še v odurnejši obliki. Ker je ostala tudi tretja prošnja brezuspešna, se eden sopotnikov, sedečih na nasprotni strani, vmeša v pogovor in opozori onega netaktnega, že sedečega gospoda, da je prošnja potnika, ki je imel prostor že od prej zaseden, povsem utemeljena in upravičena. V odgovor je dobil, čemu se vmešava v zadevo, ko ga ni nihče za to vprašal. Ker je pa slednjič ta neolikani gospod le uvidel, da so se sopotniki nad takim vedenjem zgražali, se je končno dotičnemu potniku umaknil.

Ta olikani, elegantni gospod, z šiljastim nosom, ni bil nihče drug kakor nar. predstavnik — Brandner.

Sapientni sat.

Sopotnik.

Čudne sorte soldati.

Stodevintdvajst'ga kadra, od trinajst'ga regimenta, čudne sorte smo soldati... ploza naša vam trobenta!

«S tajnostmi se le pečamo, skor' zdajalca ni pri nas, ker 'zdajalcu in izdan' mu drag obema pride špas.

Zato se preveč ne bojimo ne sodnikov in ne ječ; saj med nami vse ostane, težko od nas je koga vjet'.

Naše so trdnjave silne: Kak' težko je vzeti bilo znan' berlinski Sovin grad, dobro znano vsem še bo.»

Zapiski.

Pesek toži. Pesek ima ogromno posla. Vsak dan poroča v svojem listu, da koga toži. Zdaj vloži še nove tožbe: Eno proti kraljevemu namestniku, ker je naročil, naj se preišče Peskova preteklost glede homoseksualnosti, dalje posebno tožbo proti istemu gospodu, ker je ministrstvu predlagal, naj se Peska ne potrdi, ker so dokazani opeotovani homoseksualni njegovi čini. Dalje bo g. Pesek tožil ministrskega predsednika Nikola Pašića; on je bil predsednik seje ministrskega sveta, ki je sklenil, da se Peska ne potrdi, ker so dokazani njegovi homoseksualni čini. Gosp. Pašić ni poslušal posebno pozorno, mislil je, da gre za kako mesto na grški meji. Šele ko je čul, da se govori o beli Ljubljani, je začuden pogledal. S tem in ker je prikimal na predlog, da se Peska zavrne, je zagrešil Pašić zločin zlorabe uradne oblasti in obrekovanja g. Peska. Toženi bodo nadalje vojni minister Žečević, poljedelski minister Pucelj, gradbeni minister Jovanović, železniški minister Uzunović. Ti ljudje, dasi niso demokrati, so zato toliko bolj kaznivi, ker so verjeli poročilu namestnika Ivana Hribarja. G. Pesek jih je že ovadil državnemu pravdniku...

Častne izjave nabira g. Pesek pri raznih moških. Take izjave lahko dobi od tolikih moških oseb, da bo njegov list imel pol leta dela dovolj. Vendar od vseh take izjave dobiti ne more. Zato pobira izjave od občin in drugih uradov, češ da pri teh uradih ni znane nič slabega o g. Pesku. Take izjave so pet krav za en groš.

Stranka peskov. V NSS sta dve struji. Eni mislijo, da je župan Ljubljane lahko homoseksualen, drugi pravijo, da rajše ne. Prvi so v večini. Drže jih skupaj vezi posenega značaja in gmotna zavisnost. Vsi so seveda prepričani, da so znani očitki proti g. Pesku resnični, in zdaj gre le za to, da bo NSS ostala stranka abnormalnih ali ne.

Pismo papeža Benedikta 15. o istrskih razmerah priobčuje večerajšnji «Slovenec» z velikim ponosom, češ, kako korajžen je papež, da si je upal obsoditi fašiste. Papeževo pismo je datirano od 2. avgusta 1921. to je potem, ko že eno in pol leta divjajo fašisti v jugoslovenskem Primorju, potem ko so nešteti narodni duhovniki bili od njih siloma izgnani in potem, ko je zgorelo že nekaj naših «Narodnih domov» in celih kmečkih selišč od zločinske roke fašistov. Rimski papež v tem času ni ganil s prstom, da bi branil narodne duhovnike in vernike jugoslovenske narodnosti v Julijski Benečiji. Pač pa je v tem času odkinil Reko od senjske škupije proti cerkvenemu pravu samo zato, ker je zahteval tako blazni d'Annunzio. Danes je že ustoličen poseben italijanski škof na Reki. Dalje je v tem času rimski papež opetovano zavrnil željo slovenskih in hrvatskih vernikov na Primorskem, naj se jim vrne glagolski obred, ki so ga svoj čas prebivalci teh krajev že uživali. Ko je goriški nadškof Sedej predlagal na izpraznjen kantonikat Slovenca Kobala, je dobil od rimskega papeža oster nos, češ, kako je mogoče predlagati v Gorici Slovenca za kanonika. Papež je nato imenoval zagriženega Italijana na to mesto. Po tem ko je Italijan Benedikt zagrešil te kričeče krivice na našem narodu in ga pustil brez pomoči, je napisal pismo škofu Bartolomasiju o fašistih. Naj bi bil rajše nazaj poklical škofa Karlina, na čegar mesto je protipravno spravil tega Italijana. Danes fašizem v Italiji propada. Bononijeva vlada si je upala proti njemu izjaviti. Sedaj prihaja Benedictus s pismom, ki pač ne bo povrnilo ne enega narodnega duhovnika istrskemu ljudstvu. Zato pa vztrajamo na tem, da je papež zagrižen Italijan in da od njega Slovanstvo nima ničesar drugega pričakovati kakor nesrečo in krivico.

Kaj pa zdaj? Naši separatisti so posebno radi hujskali proti državi s tem, da prebivalstvo Srbije in Črne gore plačuje veliko manjše davke kot naši davkoplačevalci. Sedaj so pa neposredni davki v Srbiji in Črni gori zvišani na trikratni znesek in so s tem z davki pri nas najbrže popolnoma izenačeni. Nam je bilo pač tudi znano, da so davki v Srbiji in Črni gori nižji kot pri nas, ampak vedeli smo tudi to, da to ni namenoma, temveč

pač posledica tega, da so bili pred vojno v Srbiji in Črni gori veliko manjši davki kot v deželah avstro-ogrsko monarhije. Čez noč se to ni moglo izenačiti, posebno ker sta bili Srbija in Črna gora v vojni popolnoma opustošeni, kar bi tudi morali imeti pred očmi naši separatisti. Sedaj še niso potekla tri leta po ujedinenju, pa so davki izenačeni s trikratnim povišanjem davkov v Srbiji in Črni gori in zanimivo je pri tem to, da srbska javnost radi tega čisto nič ne godrnja, temveč priznava upravičenost tega povišanja. To naj bi si zapisali za ušesa naši hujskači.

«Avtonomist» in Krsta Cievarić. V Beogradu živi g. Krsta Cievarić, ki je bil včasih anarhist, danes pa izdaja list «Beograjski dnevnik», v katerem izhajajo včasih pametni, včasih pa prav neumnji članki, kakor n. pr. v našem «Avtonomistu». V zadnjem času n. pr. deli g. Krsta Cievarić prav neumestne lekcije «prečanom», ampak pameten človek teh lekcij ne jemlje resno, kakor ne jemlje resno niti «Avtonomistove» napovedi verske vojne. «Avtonomist» pa jemlje «Beogr. Dnevnik» resno in ga citira, češ, glejte, tako se misli v Beogradu! Kakor bi bil g. Krsta Cievarić edini predstavnik javnega mnenja v Beogradu! Na isti način bi kak beograjski list lahko citiral «Avtonomista» in rekel: glejte, taki so Slovenci! No, hvala bogu, niti srbskega javnega mnenja ne predstavljajo sami Krste Cievarići, Čikorili in podobni, slovenskega javnega mnenja pa tudi ne — Prepeluhi...

Usmiljenje! Kar je preveč, je preveč. Take zmešnjave pojmov še nikjer nismo videli, kot v zadnji številki «Avtonomista». V eni in isti številki prerokuje ta izredni list ustvaritev katoliškega in pravoslavnega bloka in da je «ta smer dobra in bo zmagovita, ker drugače biti ne more». Takoj v naslednjem članku pa čitamo: «Ako nas vsi znaki ne varajo, bodo tvorile na jesen v parlamentu sledeče stranke enoten blok: celokupna radikalna stranka (torej pravoslavni Srbi), vse hrvatske in slovenske stranke (torej katoličani), zemljo-radniki, republikanci (oboje pravoslavni) in muslimani! No, ako ti ljudje ne spadajo v klijentelo dr. Šerka, potem v to klijentelo pri nas nihče ne spada in dr. Šerko lahko pobere šila in kopita in odide v kako drugo deželo, kjer imajo kaj — norcev, da bi jih zdravil.

«Lettres de cachet». «Jugoslavijin» člankar se je zopet razpisal. Spomnil se je na razmere v Franciji koncem 18. stoletja, ki so rodile veliko francosko revolucijo in primerja te razmere današnjim razmeram v Jugoslaviji! Tako nesramnost more zagrešiti res samo «Jugoslavijin» uvodničar, ki se je s svojim pisanjem že toliko proslavil. Peskovo nepotrdilo za ljubljanskega župana primerja «Jugoslavija» režimu, ki je vladal koncem 18. stoletja v Franciji, kjer so politično sumljive ljudi metali v ječe brez vsake preiskave in jih morili brez sodbe! Te in take razmere so morale voditi do revolucije, ampak g. Pesek se grozovito moti, ako misli, da bo radi njegove nepotrditve za župana pri nas delal kdo revolucijo. Članek «Naprej ali nazaj?» v «Jugoslaviji» od srede je tako depasiran, kot velika večina člankov v tem oseb-nem glasilu g. Peska.

Na našo informativno službo se jezi «Slovenec» in ima prav, mi se tudi strinjamo z njegovo kritiko. V Parizu leži bolan naš kralj in tuji listi so polni posameznosti, mi pa ne vemo o njegovi boleznini ničesar, ker oni, katerih naloga je obveščati časopisje o tem, ne smatrajo za potrebno obveščati potom časopisja narod o zdravstvenem stanju njegovega kralja. Tudi za časa boleznin pokojnega kralja so se dajali časopisju bulletini o stanju boleznin — po celih 15 ur pozneje! To je malomarnost, ki je mora biti že enkrat konec!

Varstvo narodnih manjšin. Italijani se kaj radi sklicujejo na razmere v naši državi, kadar spregovorijo naši poslanci o varstvu narodnih pravic našega naroda v Italiji. Italijani pravijo, da tudi mi ne ščitimo narodnih manjšin v naši državi. To je pa aersamna laž, ker pri nas imajo kočevarji nemške šole in preskrbljeno je celo za onih par nemških otrok v Ljubljani, v Vojvodini pa nemški kolonisti naravnost blagoslovljajo našo državo, toliko svojih šol imajo ti kolonisti! In Nemci so pri nas raztreseni, nikjer ne živijo v

večji množini kompaktno, pod Italijo pa živi kompaktno preko pol milijona zavednih Jugoslovanov. Temu kompaktno živečemu polmilijonskemu zavednemu narodu naj se dajo njegove pravice.

Čaka je naša armada.

Zgodila se je lumparija. Navzlic odločnim protestom baranjskega prebivalstva smo morali zapustiti Baranjo, ker Angleži «simpatizirajo» z Madžarsko, Italijani tudi, Francozi pa enim in drugim prikimujejo.

Sicer je resnica: Baranjo je mirovna konferenca prisodila Madžarski, ali mi smo jo držali v naši oblasti iz dveh vzrokov: prvič zato, ker Madžarska še ni izpolnila vseh svojih obvez iz mirovne pogodbe, in drugič zato, ker smo hoteli ščititi baranjsko prebivalstvo vsaj dotlej, dokler obstoja na Madžarskem Horthyjeva strahovlada, ki se mora prej ali slej umakniti moderni demokraciji.

To so bili naši argumenti, ki bi jih antanta morala upoštevati, ko bi bilo v njeni politiki vsaj malo poštenosti in pravičnosti. Ker pa tega ni, se je zgodila lumparija.

Pa antanti to še ni bilo dosti, ona je zahtevala, da bi lumparija bila popolna, da bi naša vojska pri odhodu iz Pečuha — defilirala pred Horthyjevimi tolpami! Naša vojska bi morala čakati v Pečuhu na prihod Horthyjevih tolp, potem bi pa morala pred njimi defilirati...

Res brezprimerna žalitev naše armade! Naš poveljnik v Pečuhu je to razžalitev dobro razumel in je dal tudi odgovor, ki dela vso čast temu našemu odličnemu oficirju: polkovnik Gjorgjević se je tej zahtevi odločno uprl in naše čete so odkorakale iz Pečuha, predno so tam prišle Horthyjeve tolpe in pustile na licu mesta angleškega polkovnika — z dolgim nosom, da on defilira pred Horthyjevimi tolpami...

Vsa čast temu polkovniku Gjorgjeviću! On je pokazal, da se mi sicer uklanjamo sili, ali da se ne damo žaliti od nikogar, tudi ne od zastopnikov slavne antante!

Taka je naša armada! Bodimo na njo ponosni!

Med vrstami.

Zagrebski «Hrvat» je moral biti konfisciran, ker je priobčil članek, v katerem je trdil, da je ponarejanje zgodovine, ako se trdi, da je srbska vojska osvobodila Hrvate in Slovence.

Umestno pripominja k temu «Slov. Narod», da bodo separatisti trdili s časom tudi to, da so Hrvati in Slovenci osvobodili — Srbijo...

100.000 kron za denuncijantstvo! Pod tem senzacionalnim naslovom prinaša «Jugoslavija» članek, v katerem trdi, da je nekj «Tr.» ponujal nekemu «V.» ček na 100.000 kron, ako bi hotel kaj izpovedati proti g. Pesku.

Da je stvar zlagana, se vidi iz tega, da govori «Jugoslavija» samo o nekem «Tr.» in o nekem «V.». Ko bi stvar bila resnična, bi «Jugoslavija» napisala — cela imena. Pa stvar je gotovo ravnokotna zlagana kot povest o Ribnikarjevemu potovanju v Ptuj, kjer naj bi bil on aranžiral preiskavo v Peskovi zadevi, v resnici pa letos sploh še bil ni v Ptuj.

«Jugoslavija» se drži načela: Le laži in laži — nekaj bo že ostalo.

Kako podlost je zagrešil gosp. Pesek proti ministru g. Kukovcu!

V «Jugoslaviji» je priobčil (pod podpisom: uredništvo «Jugoslavije») odprto pismo na ministrskega predsednika, v katerem ga vpraša, kako more državni uradnik, član kabineta, dr. Kukovec, imeti odvetniško pisarno.

Vsak otrok ve, da je v parlamentarnih državah ministrska služba čisto politična in traja od danes do jutri in zato nihče ne zahteva od ministrov, ki so n. pr. odvetniki, da bi se dali, ko postanejo ministri, črtati iz odvetniške liste, ker kaj naj pa delajo in od čega naj živijo, kadar ne bodo več ministri? Pesek si najbrže misli tako-le: ko bi bil jaz minister vsaj nekaj mesecev, bi že gledal, da bi bil preskrbljen za vse življenje...

To so žurnalisti! Petkova «Jugoslavija» priobčuje naslednji brzojav iz Beograda: «Na podlagi § 48 zakona z dne 21. junija 1895, o sestavi mestnih občin na Hrvatskem in v Sloveniji je kraljeva hrvatsko-slavonska vlada razpustila poverjenišvo za notranje posle in zastopstvo svobodnega in kraljevega glavnega mesta Zagreba...»

Res je, to budalost je dobila «Jugoslavija» od slavnega dopisnega urada, ampak to je čisto nič ne opravičuje, ker uredništvo mora vendar malo pregledati gradivo, ki ga dobi od zunaj. Pri «Jugoslaviji» menda vse objavijo, kar koli do tjo.

Vse na en kup! Edini žurnalista, ki sedi v «Jugoslavini» uredništvu, je odšel na kongres v Split in sedanji «uredniki» mečejo vse na en kup: zboljšanje valute, pogajanja med radikali in demokrati in si mislijo pri tem: saj je «vse glih». Kdor ne verjame naj si pogleda prve brzojavke v petkovi «Jugoslaviji».

Ne, pero res ni za vsakega figlfoglna...

Ob smrdljivi Ljubljani.

Počasi ti leze Ljublan'ca smrdljiva! ob vodi skrivnostna hiša se stiska, a v hiši se tej «Jugoslaviji» tiska in Pesek v njej prešlavni prebiva.

Sopara strupena mlakuže gnile omotila mnoge je nésese-glave, da prave zgrešile so poti «ta plave» v okrilju denarne Peskove sile.

Vsa hiša v smradu uboga ječi... Ko smrad z vso silo bruhe iz nje, se zbrihale bodo motne glavé, Tomažem široko odpro se oči.

Razno.

— O pokojnem kralju Petru je prinesel dolg uvodnik tržaški «Piccolo». Uvodnik je pisan dokaj objektivno in nas je v tem pogledu presenetil. Da pa ima tudi par romantičnih sanjarij, je samoobsebi umevno in se temu zato ne čudimo.

— Za ljubljanski veliki sejem, ki se vrši od 3.—12. septembra, vlada v celi naši državi, kakor celo v inozemstvu veliko zanimanje. Kakor se more presoditi, bo število posetnikov ogromno. Sejem, ki bo predvsem pokazal, kaj premore domača industrija, obrt, poljedelstvo, trgovina, bo za celo Jugoslavijo, zlasti pa za Ljubljano velikega pomena v narodno-gospodarskem in tudi moralnem oziru. Nihče naj ne zamudi, posetiti sejma!

— O restavraterju v hotelu «Južni kolodvor» v Kolodvorski ulici smo prejeli od verodostojne strani obvestilo, da on ni Madžar, temveč šopronjski Nemeec, ki pa že dolgo živi med nami in je tudi poročen z zavedno idrijsko Slovenko. Tudi je pred in po prevratu podpiral vse naše prireditve, posebno pa revne dijake in je povodom prihoda koroških otrok brezplačno postregel 50 teh otrok. Za naše državljanstvo prosi zato, ker se je

pač udomačil med nami, medtem, ko ga na Šopronj nič ne veže. — Radi priobčujemo to pojasnilo od verodostojne strani, da popravimo s tem notico v zadnji številki, ki smo prejeli od zunaj in jo v dobri veri priobčili.

— Tvornico orožja baje snuje nekaj francoski konzorcij v naši državi in sicer na način, ki je naravnost odruški. Upamo, da bo vlada zavrnila vse te ponudbe ker zato Jugoslavija menda vendar ni na svetu, da bi jo francoski kapitalisti odirali. Orožje in municijo lahko izdelujemo sami in ne potrebujemo popravljenega francoskega. — škarta. To je naše stališče in popolnoma vseeno nam je, kdo za temi načrti stoji z naše strani.

— Nove občinske volitve za šest občinskih svetnikov bodo 20. septembra. Volilni imenik je poprejšnji, iz katerega je izpuščena velika množina volilcev. Do kdaj se bo volilo v Ljubljani na podlagi tega nepopolnega volilnega imenika? Ali se ta imenik nikakor ne more spopolniti?

— Poštni škandal. Ako se odda pismo v četrtek popoldan v Mariboru na kolodvorski pošti, bi moglo biti že v petek dopoldan v rokah adresata v Ljubljani in ker se to sploh ni zgodilo v petek, potem je to škandal in naj se prizadeti jezijo kolikor hočejo! Država plača poštno uslužbenca zato, da delajo, iz tega slučaja se pa vidi, da se na pošti ne dela z ono natančnostjo, ki bi bila potrebna in ki je tudi predpisana.

— Nesreča med vožnjo v vlak. Potniki v osebni vlaku Maribor-Ljubljana so bili nedavno pričé žalostnega dogodka, iz katerega se vidi, kako nerazsodno je še tupatam občinstvo. Vkljub prigovarjanju nekega železniškega nastavljenca v Zidanem mostu si trije mladeniči niso dali dopovedati, da stopnice in hodnik pred vagonom niso namenjene za potovanje. Ostali so tedaj zunaj vagona in ko je bil vlak že v polnem teku, odnese veter enemu izmed njih klobuk. On pa, nič hudega sluteč, skoči za njim, s hrbotom celo proti smeri vožnje. V istem trenutku je seveda že ležal na tleh in nič čudnega ne bi bilo, če bi se bil na mestu ubil. Kaj se je nesrečnejšem nadalje zgodilo, nam ni znano, pač pa nas je še sedaj groza, če pomislimo, da smo srečali še pred prihodom v Hrastnik drug vlak, ki je vozil na tračnicah, med katerimi je obležal nespretni potnik. — Očividec.

DVE LADJI ZGORELI.

Berlin, 26. avgusta. «Berliner Tagblatt» javlja iz Londona: V newyorškem pristanišču je požar uničil dve ladjedelnici, kor tudi o važnih vprašanjih, ki se tiče kjer sta bila parnika «Whotston» in «Loviathan» (prej nemški parnik «Vaterland»). Oba parnika so komaj spravili iz gorečega obližja. V parniku «Whotstonu» je bilo 2000 mrtvih, na Francoskem padlih vojakov. Ta parnik je lahko poškodovan; «Loviathan» gori.

Uredništvu lista «Pondeljek», Ljubljana.

Na podlagi in v zmislu § 19. tisk. zakona pozivljam Vas, da objavite v svojem listu sledeči popravek.

Ni res, da mi je minister notranjih zadev dovolil vpogled v spise, ki se nanašajo na Peskovo nepotrđitev za ljubljanskega župana; res je marveč, da teh spisov nisem dobil na vpogled. Vsled tega tudi ni res, da

sem bil neprijetno iznenaden; ni res, da sem videl v spisih potrjena očitavanja listov Peska in še druge neverjetne stvari, o katerih listi baje niti pisati ne morejo.

Ivan Deržič,
narodni poslanec.

Trgovina

O. Bernatovič

Mestni trg 5-6

Največja izbira najnovejših,
najfinejših in najcenejših
**oblek za gospode,
dame in otroke.**

V zalogi tudi moški
klobuki in kožuovina.

Oblastveni koncesionirani informacijski zavod
Drago Beseljak, Ljubljana,
Cankarjevo nabrežje št. 5
dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno, cene zmerne.

**POLNOGUMIJASTI
OBROCI ZA TOVORNE
AVTOMOBILE
PNEVMATIKA ZA KOLESA
IN AVTOMOBILE
KOLESA
AVTOMOBILI
NAJCENEJE**

**J. GOREC
LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA C. 14**

**Največja zaloga klavirjev in pianov
v Ljubljani.**

Tvrđka J. Doleno, Ljubljana, Hilšerjeva ulica 5, priporoča v nakup najboljše instrumente prvovrstnih tovarov po solidnih in zmernih cenah.

„JADRAN“ d. z. o. z. LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 9

priporoča:

**kolonijalno in špecerijsko
blago ter žitne pridelke.**

Točna in solidna postrežba.

Lastni razstavní paviljon na ljubljanskem velikem sejmu 3. do 12. sept. 1921.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode, delniška družba v Ljubljani.

Telefon št. 1-67 (Ljubljana). Brzojavi: Papirnica Vevče.

t. č. centrala: Papirnica v Vevčah. Pošta: D. M. v Polju pri Ljubljani. Postaja južne železnice: Zalog.

Papirnica v Vevčah, papirnica, tvornica celuloze in lesovine v Goričanah in tvornica lesovine v Madvodah.

Mesečno proizvajanje 100 vagonov raznih vrst papirja:

Papir iz tkanine, brezlesni pisarni, pisarniški, tiskovni in konceptni papir. Strojepisni, bankpost-, karton- in risalni papir. Brezlesni dokumentni koncept-meliran, nebeljeni konceptni papir; srednjefini pisalni in tiskovni papir, karton za dopisnice. Brzojavni svitki in papir za naustnike (stročnice). Navadni tiskovni kuler in papir za lepake v vseh barvah. Rotacijski tiskovni papir. Ovojni papir iz čiste celuloze in navadni ovojni papir.